

Miksi isona?

Kun koulu loppuu, pitäisi päättää, mitä sitten. Päätös on useimmille vaikea. Sitä väistellään ja lykätään, ja monet harrastavat väli vuosia ja muita tilapäisprojekteja. Olisi keksittävä, millä alalla viihdyn ja pärjään siinä määrin, että siitä leipä irtoaa. Minne kykyni ja taipumukseni viittaavat?

Suomen maineikkain matemaatikko ja aikansa johtava tiedejulkis Rolf Nevanlinna oli sitä mieltä, että lahjakkuus on sama asia kuin kyky kiinnostua. Jos nimittäin on johonkin asiaan voimallisesti kiinnostunut, silloin siihen jaksaa paneutua vaivojaan säästämättä. Kuin huomaamatta tulee omaksuneeksi niin erinomaiset tiedot ja taidot, että se on suorastaan lahjakkuutta. Tämän näkemyksen mukaan lahjakkuuskin on työvoitto.

Mistä se kiinnostus sitten syntyy? Sekin on työvoitto: mitä enemmän johonkin aiheeseen perehtyy ja mitä enemmän siitä tietää, sitä kiinnostavammalta ja hauskemmalta tuntuu oppia ja keksiä lisää. Syntyy itseään ruokkiva kierre, öljyä liekkeihin! On siis vain tartuttava toimeen ja muistettava, että jos johonkin tartut, siihen pitää sitten panostaa kunnolla. Toki on myönnettävä, että pettymyksiä voi tulla vaikka kuinka yrittää. Silloin on uuden harkinnan paikka.

Opiskelu kannattaa. Hyvä koulutus on paras vakuutus monenlaisia vaivoja kuten työttömyyttä vastaan. Tosin nykyään ei ole selvää, että aina saa koulutusta vastaavaa työtä, ja palkkakin voi tuntua väärin mitoitettulta opintien pituuteen nähden. Silti vain opiskelu ja siihen liittyvä muu kouliintuminen antaa valmiudet osallistua yhä monimutkaisemmaksi kehittyvän yhteiskunnan tarjoamiin loputtomiin mahdollisuuksiin - eikä vain passiivisesti osallistua vaan myös itse aktiivisesti vaikuttaa. Suomi on menestynyt, koska täällä on ollut luja luottamus siihen, että opin sauna on edelleenkin autuas.

Pääkaupunkiseudulla on lukuisasti mainioita ja maineikkaitakin opinahjoja, jotka odottavat uutta ylioppilasvuosikertaa. Helsingin yliopisto on näistä suurin ja monipuolisin. Tuoreen tiedon mukaan se on myös kaunein: Euroopan yliopistojen vertailussa Helsingin yliopisto sijoittui kirkkaasti kymmenen parhaan tutkimusyliopiston joukkoon ohittaen esimerkiksi kaikki saksalaiset, ranskalaiset ja muut pohjoismaiset yliopistot. Maailmanluokan laatua on siis tarjolla lähellä ja edullisesti.

Yliopiston luonteeseen kuuluu, että opiskelijalla on vastuu opintojen sujumisesta. Näin on tietysti kaikissa kouluissa, mutta vastuullisuus korostuu erityisesti yliopistossa. Yksin ei vastuuta kuitenkaan tarvitse kantaa. Erilaista neuvontaa ja tuutorointia on runsaasti tarjolla. Ja vastuullisuuden vastapainona yliopistoon kuuluu yhtä oleellisena akateeminen vapaus: yliopisto-opiskelijalla on yleensä huomattavia vapauksia valita mitä ja mihin tahtiin opiskelee. Vapauden nauttimisessa on kuitenkin kohtuus paikallaan. Opintojen lopputulos on paras, jos ainakin alkuvuodet opiskelee varsin tiiviisti ja välttää esimerkiksi työssäkäymistä opintojen ohella.

Toisaalta ei ole toivottavaa sekään, että opiskelu on pelkästään kurssien ja opintoviikkojen keräämistä. Tuloksena saattaa olla fakki-idiotti, joka ei löydä paikkaansa yhteiskunnassa. Akateemisen opiskelun tavoitteena on hankkia monipuolinen sivistys, jonka perustava merkitys nyt Euroopan yhdentyessä on jälleen tullut ilmeiseksi. Sivistys ei katu vain luennoilla vaan aikaa on syytä varata muihinkin aktiviteetteihin. Tätä varten yliopiston liepeillä toimii mahtava joukko erilaisia opiskelijajärjestöjä, joissa opiskelijan sopii parantaa maailmaa, harrastaa erilaisia harrastuksia ja verkostoitua. Samalla kehittyvät sosiaaliset taidot ja oppii ehkä tapakulttuuriakin.

Parhaan akateemisen perinteen mukaista on osallistua osakuntatoimintaan. Osakunta tarjoaa monipuolisen ympäristön toimia sekä perinteeseen tukeutuen että myös sen kyseenalaistaen, usein kevyesti ja joskus vakavasti, mutta aina sentään sivistyneesti. Tämä onkin osakuntatoiminnan ydin: opit vaihtuvat mutta sivistys jää.

Esko Ukkonen
KyO:n inspehtori